

n. y. *Possident*. Alioquin certe posterius capitulum superflueret, nisi adesset talis diversitas casus.

45. *Lite pendente inter duos presentatos ad beneficium, nequit patronus ecclesiasticus variare, seu alium presentare. Presentatio patroni ecclesiastici habet vim electionis.* — Resp. II. Doctrina proxime allata etiam procedit in presentatione ad beneficium ecclesiasticum: adeo, ut lite inter duos presentatos pendente (etiam uno eorum mortuo, vel cedente) patrono non permittatur absque vitio attentati alium presentare, donec lis cum superseite, finita fuerit. Ita Joan. Andreas in cap. i, n. 1, h. t. in 6, et Franchis ibid. Aloys. Riccius part. I, in *Praxi juris patronatus*. resolut. 170 n. 1 asserens hanc esse communiorum doctoribus sententiam, quam etiam tenuit Rota dec. 442 n. 6, part. I, divers. et in una Zamorens. *Beneficium de Morales*. 30 maii 1586, eorum Orano Covarruvias *Pract. Question. c. xxxvi*, n. 7, vers. tertio quandoque. Robertus Lancellottus, tom. V. *Tractatum*. tract. *de Attentatis*, part. II, n. 57, et seqq. hanc appellans communem opinionem. Et quidem loquendo de duobus presentatis a patronis ecclesiasticis, res caret difficultate: nam presentatio ab his facta, habet vim electionis: unde etiam ipsi amplius variare non possunt, c. *Cum autem*. 24, de *Jure patronat.* et notat Abbas ibid. n. 3, allegans Innocentium, et Lancellottus cit. n. 557. Ac proinde non mirum, quod dispositio cit. cap. i, h. t. in 6, expresse loquens de electione duorum lite pendente, pariter procedat in presentatione duorum per diversos patronos ecclesiasticos in discordia peracta liteque desuper pendente.

46. *Nec etiam patronus laicus potest tali lite pendente variare: haud obstante, quod alioquin intra quadrimestre variare possit.* — Major difficultas est de patrono laico: utpote cui caeteroquin concessum est posse variare intra quadrimestre, non quidem totaliter a priori presentato recedendo, sed alium cumulative presentando cit. c. *Cum autem*. 24, et c. *Pastoralis*. 29, de *Jure patronat.* Difficultas, inquam, est, utrum intra quadrimestre tempus possit patronus laicus taliter variare, non litem pendente inter duos prius presentatos? Sed verius est, quod patronus laicus lite pendente variare non possit, sicque etiam respectu ipsius procedat dispositio cit. cap. i, h. t. in 6. Ita Lancellottus loc. cit. n. 560, et seqq. referens contrarias aliorum opiniones, et fusis-

sime hanc materiam declarans. Covarruvias cit. n. 7; Riccius, de *Resolut.* 170, n. 4, allegans alios, et a Rota ita decisum referens in dec. 10, de *Jure patronat.* Ratio est, quia, licet caeteroquin patronus laicus variare possit, tamen in dato casu talis variatio eidem prohibita videtur propter litem pendente, tum quia generaliter lite pendente nihil est innovandum, juxta rubric. h. t.; tum quia dicta variatio tendere posset in praedictum ecclesiarum, eo quod in harum damnum lites prorogari contingeret per novos adversarios, qui malitiose interdum prioribus subrogantur.

47. *Quis conferre possit beneficium si duobus super eo sibi collato litigantibus, mori contingat unum, vel utrumque eorum?* — Resp. III. Si duobus super beneficio sibi collato litigantibus, mori contingat utrumque, vel alterutrum eorum: tum observanda erit dispositio Clement. I, h. t. Et si quidem uterque moriatur tunc vel uterque moritur in Romana curia, vel solus possidens, aut neutro possidente unus tantum illorum in curia Romana moritur, altero alibi decedente: et sic ad Romanum pontificem spectat collatio illius beneficii. In casibus autem conversis pertinet ejus collatio ad ordinarium collatorem, dummodo aliquis tertius in dicto beneficio jus non habeat.

48. *Quis conferre possit beneficium, si duobus super eo sibi collato litigantibus, mori contingat unum vel utrumque eorum?* — Quod si vero lite pendente alter tantummodo decedat, et superstes nihilominus litem prosequatur; tunc (nisi ad superstitem beneficium illud pertinere dignoscatur) ex futuro patebit, eventu, ad quem collatio spectet. Nam quando declaratur beneficium pertinuisse ad defunctum in curia Romana, pertinebit collatio ad Papam: si autem pronuntietur illud pertinuisse ad defectum extra curiam, spectabit collatio ad ordinarium: quod si ad neutrum ipsorum beneficium spectasse constiterit, pariter ad ordinarium collatio pertinebit. Salva tamen in praemissis omnibus plenitudine potestatis pontificiae. Ita habetur expressum in cit. Clem. I, h. t. juncta Glossa, et doctoribus ibidem (ADNOTATIO XLVI).

49. *Contractus litigiosus, quis?* — Queritur IV. Quae sint poenae contractus litigiosi? Ubi praenotandum, quod per « Contractum litigiosum » intelligatur ille, qui circa rem litigiosam celebratur, in praedictum partis adversae lite pendente quidpiam innovando; ut

puta, ipsam vendendo donando, aut hujusmodi. Contractus quippe tales dicuntur laborare vitio litigiosi: ut est textus in c. *Ecclisia*, 3, h. t. et amplius explicat Glossa ibid. y. *Litigiosi*. et Abbas n. 9, et alii. Quo praenotato, et distinguendo inter eos, qui scienter rem litigiosam alienant, vel recipiunt, aut ignoranter id faciunt;

50. *Quando ambo contrahentes ignorant rem esse litigiosam, contractus quidem est nullus, sed nulla poena incurritur.* — Resp. I. Quando ambo contrahentes ignorant rem esse litigiosam, contractus super re illa est invalidus, juxta dicta n. 20, poenae tamen non incurritur. Ita communis. Siquidem in tali casu excusat contrahentes a poenis incurrendis probabilis ignorantia; ut c. *Cognoscentes*. 2, de *Constitut.* Ubi dicitur: « Rem, quae culpa caret, in damnum vocari non convenit: » junctis concordantiis ibidem per Glossam, y. *Culpa caret*, relatis.

51. *Difficile tamen est, in alienante reperiri ignorantiam rei litigiosae.* — Solum nota, quod in venditore, vel alio alienante, difficile sit reperiri talem ignorantiam rei litigiosae, et hoc propter denuntiationem antea ipsi faciendam; nisi forsitan is successerit alteri, et probabiliter ignoraverit, ejusmodi denuntiationem illi factam fuisse. Unde in hoc casu impeditur quidem contractus, sed aliae poenae cessant. Abbas in cap. III, n. 10, h. t.

52. *Quae sint poenae, quando uterque contrahentium scivit rem esse litigiosam?* — Resp. II. Quando uterque contrahentium scivit rem esse litigiosam, tunc imprimis contractus sive alienatio ejusdem non tenet ac restituta re illa litigiosa procedit actio, ut antea, juxta haec dicta. Deinde vero scienter emens rem litigiosam, amittit pretium ejus; vendens autem eam scienter, tantumdem dabit de suo: atque utraque haec quantitas fisco applicabitur. Ita statutum habetur in l. ult. c. *de Litigiosis*. ac notat Glossa in cap. III, y. *Litigiosi*. h. t.; Abbas cit. n. 10; Pirhing, h. t. n. 14, et Sannig eod. cap. II, n. 4.

53. *Et quid, si solus emptor ignoravit, rem esse litigiosam?* — Resp. III. Quando autem solus emptor nescivit rem esse litigiosam et sic eam emit ignorans quod sit litigiosa tunc, is pretium ejus repetit, atque ultra istud lucraretur tertiam partem aestimationis rei a venditore sibi dandam. Textus est in cit. l. ult. c. *de Litigiosis*. Et merito bonae fidei emptor pretium repetit, ne absque sua culpa damnum sustinere cogatur. Lucraturo vero

tertiam partem pretii, qui hanc jura ipsi concedunt, eo quod a doloso venditore fuerit circumventus, dum ipsi non manifestavit rem esse litigiosam. Etenim scienter vendens rem litigiosam tantum de suo debet dare quantum est pretium rei venditae: atque illud fisco applicatur, ut dictum n. praeced. Si autem emptorem circumvenit, una tertia conceditur emptori ob illatam ipsi injuriam; et solum caeterae duae tertiae applicantur fisco, per textum in cit. l. ult. c. *de Litigiosis*.

54. *Dicta scienter, vel ignoranter vendente aut emente rem litigiosam, procedunt in quolibet contractu.* — Porro quae haec dicta sunt de scienter vel ignoranter vendente, aut emente rem litigiosam; eadem similiter procedunt in donatione, et quolibet alio contractu circa rem litigiosam scienter, aut ignoranter celebrato: nam scienter alienans, vel rem alienatam recipiens, punitur ut supra: teneturque statutam poenam de suo refundere. Textus est in cit. l. ult. c. *de Litigiosis*. et concordat Glossa, et Abbas loc. cit. Et haec procedunt demptis casibus illis, in quibus alienatio rei litigiosae conceditur, juxta n. 18 et 19.

55. *Rem litigiosam scienter sacris dedicans punitur in duplum.* — Solum adde, quod si quis rem litigiosam scienter sacris dedicaverit, seu consecraverit, in duplum adversario applicandum punitur; per textum in l. ult. ff. *de Litigiosis*. et notat Abbas loc. cit. n. 10, post Hostiensem, et Zoesius tit. *de Litigiosis*. ff. n. 6. Idque fit propter contumeliam in Deum, quem talis falsa religionis specie colit, in detrimentum adversarii.

TITULUS XVII.

De Sequestratione Possessionum, et Fructuum.

1. *Ratio continuationis rubricarum.* — Cum titulo praecedenti dictum fuerit, quod lite pendente nihil sit innovandum; et nihilominus non raro, dum lis pendet, petatur sequestratio rei litigiosae, sive fructuum ejus: hinc merito subjungitur praesens rubrica ad declarandum ex professo, an, et quando ejusmodi sequestratio locum habeat. Unde sit

§ I.

QUID, ET QUOTUPLEX SIT SEQUESTRATIO, ET IN QUIBUS CASIBUS FIERI POSSIT?

2. *Sequestratio, quid?* — Quæritur I. Quid, et quotuplex sit sequestratio? Resp. I. Sequestratio, quantum ad propositum, est rei controversæ, vel fructuum ejus, apud tertium facta depositio. Ita in re communis; et patet ex l. *Sequester*. ff. de *Verb. signif.* ibi: « Sequester dicitur, apud quem plures eandem rem, de qua controversia est, deposuerunt, » cum concordantiis.

3. *Et qualiter differat a depositione?* — Dicitur imprimis, « rei controversæ: » ad differentiam depositionis, quod est genus ad sequestrationem. Nam omnis sequestratio est depositio, non autem e contra: siquidem *Deponi* possunt etiam illæ res, de quibus nulla est lis, neque controversia. Sequestrantur autem dumtaxat res litigiosæ, ad hoc, ut post causam decisam, et litem sopitam reddantur qui vicerit, l. *Licet*. 17, § 1, ff. *Depositum*. Et additur, « vel fructuum ejus. » Quia non solum ipsa res controversa sequestrari potest, sed etiam fructus ejus, ne ab aliquo indebite alienentur, aut etiam dissipentur, cap. II, et 3, h. t.

4. *Datur tum de re mobili, tum immobili.* — Porro sub ly, « rei controversæ, » non solum intelligitur res mobilis, sed etiam immobilis: utraque enim potest sequestrari, et in utramque proprie cadit sequestratio. Et quidem de re mobili, textus est in l. *Ab executione*. C. *Quorum appellation. non recip.* et l. *Si fidejussor*. § *Si satisdatum*. ff. *Qui satisfacere cogantur*, cum similibus. De re immobili autem hoc ipsum docet Barbosa ad rubric. h. t. nu. 7, card. Tuschus litt. S. concl. 201, num. 6, Pirhing h. t. n. 4. Idque desumitur ex c. 1, h. t. et cap. II, de *Dolo et contumacia*. quidquid contradicat Jason in l. *Si fidejussor*. § *Si satisdatum*. n. 7, ff. *Qui satisfacere cog.* asserens, sequestrationem solum dari de mobili, non de immobili.

5. *Sequester, quis?* — Dicitur ulterius apud tertium (qui proprio nomine *Sequester* appellatur) ad majorem differentiam depositionis ut sic. Nam non tantum plures, sed etiam unus potest apud alterum, veluti depositarium, quidpiam deponere. Sequestrare autem, sive apud sequester deponere, non possunt nisi plures, sive mota controversia inter plures, cit. l. *Licet*. ff. *Depositum*. et l. *Proprie*. 6, ff. eod. et l. *Sequester*. ff. de *Verb. signif.*

6. *Sequestratio est duplex. Sequestratio voluntaria, quid?* — Resp. II. Sequestratio proxime definita est duplex; voluntaria videlicet, et necessaria. Ita Abbas in c. *Dilectus*. n. 11, h. t. et communis aliorum. Sequestratio voluntaria dicitur illa, quæ fit mutuo partium consensu. Solent enim quandoque partes de aliqua re litigantes, vel ratione scandali vitandi, vel alia de causa, rem illam deponere apud tertium, sive sequester, ut eam interim custodiat, et postmodum tradat vincenti.

7. *Qualiter hæc censeatur voluntaria?* — Et hujusmodi sequestratio rectissime dicitur *voluntaria*: quia ad hanc faciendam regulariter partes cogi nequeunt, sed ipsam faciunt propria sua voluntate, mutuoque consensu. Dicitur etiam *conventionalis*, ob eandem rationem: fit enim non coacte, sed ex mutua conventionione partium, ac prout inter ipsas convenerit. Verumtamen etsi hujusmodi sequestratio censeatur voluntaria, ob rationem proxime dictam: nihilominus, ex quo semel mutuo partium consensu facta est, amplius ab ea recedere non licet. Nam uti in contractibus humanis, qui similiter mutuo partium consensu celebrantur, ita et impræsentiarum procedit illud vulgatum: « Quod a principio est voluntatis, ex post facto fit necessitatis, » juxta textum notabilem in l. *Sicut initio*. C. de *Action. et obligat.*

8. *Sequester, an officium suum deponere valeat?* — Atque ob eandem rationem etiam sequester officium suum, quod semel suscepit, amplius sua sponte deponere non valet, nisi justa de causa, et interveniente auctoritate judicis; uti colligitur ex l. *Ei apud quem*. § fin. ff. *Depositum*: ubi Bartolus in Summario. Jason in l. *Si fidejussor*. § *Si satisdatum*. n. 4, ff. *Qui satisfacere cogantur*, et alii.

9. *Sequestratio necessaria, quæ?* — Sequestratio necessaria econtra est illa, quæ fit auctoritate, et mandato judicis. Et dicitur *necessaria*: quia fit sine communi partium consensu, ac plerumque altera parte invita; simulque quia necesse habent partes litigantes tali sequestro stare eidemque obtemperare. Dicitur etiam *judicialis*, eo quod fiat judicis auctoritate. Pirhing h. t. n. 3.

10 et 11. *Hæc fit dupliciter: nempe vel officio judicis, vel ad instantiam partis.* — Quæritur II. Quot modis contingat fieri sequestrationem necessariam? Resp. cum communi. Sequestratio necessaria generatim fit dupliciter, nimirum vel motu proprio, sive (ut

vocant) ex officio nobili judicis; vel ad instantiam partis, seu ex officio judicis mercenario. Prius accidit, quando judex ex sua, sive juris auctoritate, ac veluti ex officio suo, sic suadente bono communi facit sequestrationem, etiamsi nemo eam petat: ut quia videt, quamlibet partem contendere se possidere, et procedere cum armis ad eam manutenendam. Tunc enim, quia judicis est obviare tantis malis reipublicæ, communique civium quieti prospicere, potest is ex suo officio nobili rem ipsam sequestrare apud tertium, donec partes de suo jure debitas probationes deposuerint. Archidiaconus can. *Quia res*, 11, q. 1, n. 9; Joan. Andreas in reg. *Locupletari*. n. 6 et 7, de *Reg. jur.* in 6; Abbas in c. *Dilectus*. n. 12, h. t. et alii.

Posteriori modo, sive ad instantiam partis, et officio judicis mercenario, varie contingit sequestrationem fieri. Primo, ad petitionem sequestri: quando videlicet sequester allegata legitima causa desiderat liberari a suo officio; atque in hunc finem accedit judicem, petendo, ut ex ejus ordinatione res sequestrata apud alium deponatur, l. *Ei apud quem*. § fin. ff. *Depositum*. Secundo, ad petitionem partis: et hoc adhuc dupliciter, nimirum aut de re litigiosa, aut de re non litigiosa.

12. *Sequestratio de re non litigiosa, ex duplici causa fieri solet: et quali?* — Et quidem de re non litigiosa, sequestratio ex duplici causa fieri potest: nempe vel ad conservationem sui juris (videlicet illius, qui petit a judice fieri sequestrationem ejusmodi) vel ad evitacionem alicujus oneris, seu præjudicii cæteroquin sibi imminentis. Exemplum prioris habetur in l. *Cætera*. et seqq. ff. *Familie heriscund.* ubi pro manutenendo jure plurium cohæredum, æquales partes habentium, sequestrantur tabulæ testamentariæ, si inter eos non convenerit, apud quem potius esse debeant. Exemplum posterioris ponit Abbas cit. c. *Dilectus*. n. 13, h. t. in debitore, qui vult solvere debitum, sed creditor non vult acceptare solutionem, aut non comparet, ut possit ipsi solutio fieri; vel si ex duobus uterque præterdit, sibi debere fieri solutionem, et non alteri: nam debitor ille poterit debitam pecuniam judicis consignare, ut ejus auctoritate sequestretur, seu deponatur ad eadem sacram, sive quemdam tertium, donec creditor compareat, aut ostendatur, cui ex duobus illis debeatur pecunia.

13. *Et quibus modis ea fiat de re litigiosa?* Remissive. — Cæterum sequestratio de re

litigiosa potest variis modis intelligi fieri: quia vel potest peti pendente principali negotio, vel pendente negotio appellationis; idque adhuc diversis modis, prout fusius declarat Joan. Andreas in cit. reg. *Locupletari*. n. 8, de *Reg. jur.* in 6. Verum his non videtur diutius inhærendum, eo quod isthæc sequestratio necessaria regulariter sit prohibita, prout illico amplius dicitur. Unde

14. *Sequestratio voluntaria est permissa.* — Quæritur III. An, et in quibus casibus sequestratio permittatur fieri? Resp. I. Sequestratio voluntaria, seu quæ fit mutuo partium consensu, regulariter est permissa: nam possunt partes sibi ipsis, si volunt, præjudicare, remque litigiosam, donec lis decidatur, apud tertium custodiendam deponere, dummodo quid aliud non obstet. Ita Abbas in c. *Dilectus*. n. 11, h. t. Hostiensis in Summa n. 4, h. t. Gailus lib. I. *Practic.* observat. 148, n. 7, asserens sequestrationem, seu quæ fit ex voluntate sive consensu partium, semper licitam esse, l. *Si solutus*. ff. de *Solutionib.* et alii. Idemque patet ex l. *Proprie*. ff. *Depositum*. et l. *Interesse puto*. ff. de *Acquir. possess.* et l. *Si soluturus*. ff. de *Solutionib.*

15. *Necessaria vero regulariter prohibita.* — Resp. II. Sequestratio necessaria, seu quæ fit auctoritate judicis, regulariter est prohibita. Ita Glossa in c. *Dilectus*. §. *Sequestrari*; et Abbas ibid. n. 7, h. t.; Gailus lib. I. *Practic.* observat. 148, n. 1; Sigism. Scaccia, lib. I, de *Judiciis*, cap. xxxviii, n. 4, asserens de hoc nulli esse dubium; et communis. Idque patet ex l. un. C. de *Prohibita sequestrat.* Concordat cap. 1, h. t. ubi Innocentius III. revocavit sequestrationem, quam Celestinus prædecessor suus fecerat pro suo arbitrio: hoc est, non juste, ut explicat Glossa ibid. §. *Arbitrio*; et Hostiensis in Summa. n. 4, h. t. qui proinde rubricam hujus tituli sic legit: « De Sequestratione possessionum, et fructuum generaliter prohibita. »

16. *Quæ hujus ratio?* — Accedit ratio, tum quia non oportet judicium ab executione inchoare, sed oportet, ut actor antea de suo jure doceat; reumque super debito convincat, cit. l. un. C. de *Prohibit. sequest.*; tum quia, priusquam actor docuerit de suo jure, præsumptio est pro reo, c. *Ex litteris*, de *Probat.* et l. ult. C. de *Rei vindicat.* Ergo non est turbandus reus in sua possessione vel ejus usu, per sequestrationem mandato judicis factam; cum lite pendente nihil sit innovandum. Abbas c. *Dilectus*. n. 16, h. t. et